

3836034 SHED/M : สาขาวิชา : สิ่งแวดล้อมศึกษา ; ศษ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา)

คำสำคัญ : บทบาท/การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/พระสงฆ์

คูตีดา กระวานจิต : บทบาทในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของพระสงฆ์ใน
จังหวัดนครราชสีมา (THE ROLE OF THE BUDDHIST MONKS IN NATURAL ENVIRONMENT
CONSERVATION IN NAKORN RACHASIMA PROVINCE). คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ :
วศิน ปลื้มเจริญ ศษ.ม., มาณี ไชยธีรานุวัณศิริ ค.ค., มนัส ภาณุภูมิ กศ.ม. 162 หน้า.
ISBN 974-664-939-6

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดนครราชสีมาในการ
อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และตัวแปรที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ
พระสงฆ์ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดในจังหวัดนครราชสีมา 317 รูป มีพระสงฆ์ตอบแบบสอบถามกลับมา
297 รูป คิดเป็นร้อยละ 93.7 เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และ
ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD และการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านกิจกรรมการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง กิจกรรมส่วนใหญ่ ได้แก่ การปลูกป่า การดูแลรักษาความสะอาดแม่น้ำ
และจัดบิณฑบาตให้ร่มรื่น และมีบทบาทในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านการอบรมสั่งสอนประชาชน
เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับมาก ธรรมะที่พระสงฆ์นำมาใช้ประยุกต์สอนเป็นประจำ ได้แก่
หมวดธรรมกุ่มครองโลก มรรค 8 และกัตถัญญกตเวที

ตัวแปรด้านลักษณะส่วนบุคคลที่ทำให้บทบาทในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านกิจกรรม
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพระสงฆ์ในจังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน ได้แก่ จำนวนพรรษา และ
การศึกษาปรีชาธรรมแผนกธรรม ตัวแปรที่ทำให้บทบาทด้านการอบรมสั่งสอนประชาชน
เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพระสงฆ์ในจังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน ได้แก่ จำนวนพรรษา
ระดับการศึกษา และ การศึกษาปรีชาธรรมแผนกธรรม

การรับรู้เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ของพระสงฆ์มีความสัมพันธ์กับบทบาท
ด้านกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและด้านการอบรมสั่งสอนประชาชนเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
และประสิทธิภาพการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับบทบาทด้านกิจกรรม
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านการอบรมสั่งสอนประชาชนเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมควรสนับสนุนบทบาท
ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพระสงฆ์โดยถวายความรู้และร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ การวิจัย
ที่ควรจะศึกษาต่อไป คือ พระสงฆ์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านอื่นๆ ความร่วมมือในการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมระหว่างพระสงฆ์กับประชาชน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้นำทางศาสนาอื่นๆ